

CLASSIFICACIÓ DELS CORTICOIDES TÒPICS SEGONS POTÈNCIA

Grup de Dermatologia de la CAMFiC

camfic
societat catalana de
medicina familiar i
comunitària

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Grup IV POTÈNCIA MOLT ALTA	Propionat de clobetasol al 0,5% en xampú, escuma, crema i pomada
Grup III POTÈNCIA ALTA	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aceponat de metilprednisolona al 0,1% en crema, pomada, ungüent, emulsió, solució ■ Acetònid de fluclorolona al 0,2% en crema ■ Acetònid de fluocinolona al 0,05% en crema, 0,2% en crema i gel, 0,1% en crema ■ Acetònid de triamcinolona al 0,5% en crema o 0,1% en pomada (formular) ■ Budesonida al 0,025% en crema, pomada i ungüent (no finançats per SS) ■ Desoximetasona al 0,25% crema ■ Diacetat de diflorasona al 0,05% en crema i gel ■ Dipropionat de beclometasona al 0,1% en crema ■ Dipropionat de betametasona al 0,05% en crema, pomada, ungüent i solució (també comercialitzades associacions amb altres principis actius) <ul style="list-style-type: none"> ■ Fluocortolona al 0,21% en crema i al 0,2% en crema i pomada (darrers no finançats per SS) ■ Furoato de mometasona al 0,1% en ungüent, pomada, crema i solució ■ Flupamesona al 0,3% en loció, crema i pomada ■ Prednicarbat al 0,25% en crema, pomada, ungüent i solució ■ Propionat de fluticasona en crema ■ Valerat de betametasona al 0,1% en pomada ■ Valerat de difluocortolona al 0,1% en crema, pomada i ungüent (no finançat per SS)
Grup II POTÈNCIA INTERMITJA	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aceponat d'hidrocortisona al 0,127% en crema i pomada ■ Acetat de diclorisona al 0,25% en crema ■ Acetònid de fluocinolona al 0,025% en pomada (més potent), crema, escuma i solució i al 0,01% en crema, solució ■ Acetònid de triamcinolona al 0,1% en crema (cal formular) ■ Butirat de clobetasona al 0,05% en crema ■ Butirat de hidrocortisona al 0,1% en crema <ul style="list-style-type: none"> ■ Dipropionat de beclometasona al 0,025% en crema, gel, loció, loció capil·lar, pomada, ungüent ■ Éster butirat de fluocortina al 0,75% en crema i pomada (no finançat SS) ■ Pivalato de flumetasona al 0,025% en crema (no finançat per SS) ■ Valerat de betametasona al 0,1% en crema, solució capilar i al 0,05% en crema, pomada, solució, loció
Grup I POTÈNCIA BAIXA	Acetat d' hidrocortisona al 0,25%, 1%, 2,5% en loció, crema, pomada

MOLT POTENTS (TIPUS IV)	<ul style="list-style-type: none"> ■ No sobrepassar 45 g/setmana (provoca supressió eix hipotalàmic-hipofisari) ■ No utilitzar-los més de quatre setmanes seguides. Evitar-los a plecs, cara i parpelles. Evitar-los en nens i ancians. Amb una aplicació al dia és suficient tot i que per algunes localitzacions de dermis gruixuda o per a dermatosis inflamatòries cròniques es pot administrar cada 12 h fins la millora de les lesions reduint, aleshores, a una aplicació al dia
POTENTS (TIPUS III)	<ul style="list-style-type: none"> ■ No utilitzar-los més de quatre setmanes seguides. Evitar-los a plecs, cara i parpelles. Evitar-los en nens i ancians. Amb una aplicació al dia és suficient, en capa fina i ben absorbida
POC POTENTS (TIPUS I)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Dues aplicacions al dia ■ Estan indicats en zones de pell fina, en nens i ancians, i en persones amb problemes d'atròfia cutània

Els corticoides tòpics s'utilitzen per al tractament de processos inflamatoris de la pell que no siguin de causa infecciosa i són el tractament d'elecció per a qualsevol èczema. No són útils per tractar la urticària ni l'acné, i estan contraindicats en la rosàcia i en la dermatitis perioral. No s'aconsella el seu ús indiscriminat en el tractament de la pruija, on només són útils si la causa d'aquesta és la inflamació cutània.

Indicació del vehicle per al tractament tòpic prescrit

FASE EVOLUTIVA DE L'ÈCZEMA

Dermatitis agudes (molta inflamació i exsudació)

- Líquids (foments)

Dermatitis subagudes (eritema, sense exsudació)

- Cremes

Dermatitis cròniques, molt seques i amb la dermis gruixuda i hiperqueratòsica

- Pomades o ungüents

LOCALITZACIÓ DE L'ÈCZEMA

Palmells i plantes (pell gruixuda)

- Pomades i ungüents

Cuir cabellut (pell gruixuda però el cabell interfereix la penetrabilitat)

- Foments (si la lesió és exsudativa), solucions, locions (excepte si existeixen fissures ja que aleshores les locions, en ser alcohòliques, produeixen irritació)
- Escumes o gels

Cara i genitals (pell fina)

- Cremes

Plecs (pell fina i humida)

- Cremes, líquids
- Pòlvores (no si hi ha exsudació o lesió a la pell)

Indicació del corticoide tòpic segons potència

La seva eficàcia dependrà de la potència del corticoide i escollirem aquesta segons el **gruix de la lesió**, que dependrà si és èczema agut o crònic, i segons la **localització**, tenint sempre present que els vehicles més lipídics afavoreixen l'absorció a capes profundes i per tant el fan més potent. El tractament tòpic en forma oclusiva els pot fer fins a cent cops més potents. En general el tractament dels diferents èczemes és similar i actuarem sobretot en funció de la fase evolutiva d'aquest.

POTÈNCIA MOLT ALTA I ALTA	<ul style="list-style-type: none"> ■ Palmells, plantes, cuir pilós, colzes i genolls	<ul style="list-style-type: none"> ■ Reservar-los per dermatosis resistents com lupus eritematós crònic discoide, líquen simple crònic, líquen pla hipertròfic, psoriasi, pustulosi palmoplantar
POTÈNCIA INTERMÈDIA	<ul style="list-style-type: none"> ■ Esquena, pit, cuixes, cames, braços, dors de mans i peus	<ul style="list-style-type: none"> ■ Psoriasi, inflamació per picades o cremades, i èczemes en aquestes localitzacions
POTÈNCIA BAIXA	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cara, plecs i genitals són zones «de risc»	<ul style="list-style-type: none"> ■ Dermatitis atòpica en nens, altres èczemes en pell fina

Normes d'ús dels corticoides tòpics

- En general, abans d'iniciar un tractament amb corticoide cal descartar infecció cutània
- Emprar corticoides de baixa potència en nens, cara, parpelles, plecs, dermatosis extenses o amb solució de continuïtat
- Emprar corticoides de potència mitjana en adolescents i gent gran
- Reservar l'ús de corticoides potents per a dermatosis a palmells i plantes i per a lesions liquenificades
- Restringir l'ús dels corticoides potents i de la cura oclusiva a períodes curts de temps
- En general, no tractarem amb corticoides potents dermatosis que ocupin més del 10% de la superfície corporal total
- No utilitzar la cura oclusiva en nens ni ancians
- No aplicar corticoides d'elevada potència en dermatosis extenses, exsudatives o fissurades
- No aplicar corticoides al voltant de ferides o úlceres
- En quan la dermatosi hagi millorat, substituir el corticoide prescrit per altre de menor potència o per crema hidratant
- L'aplicació del corticoide tòpic després del bany o de l'ús d'emolient a la pell, pot augmentar fins tres o quatre cops la seva potència
- En teràpies llargues podem utilitzar una pauta intermitent:
  - una o dues aplicacions del corticoide a la setmana, o
  - tractament diari durant dues setmanes, seguit d'una setmana de descans
- No s'ha d'aplicar corticoides:
  - durant més de 4 setmanes seguides
  - ni més de 40-50 g de corticoide potent cada setmana
  - ni més de 90-100 g setmanals de corticoide de potència moderada
  - si no hi ha milloria després de 4 setmanes de tractament, hem d'assajar altre tipus de teràpia
- Controlar periòdicament les dermatosis cròniques i intercalar períodes de descans per evitar els efectes secundaris i la taquifilàxia
- Informar al pacient que els tractaments tòpics també són fàrmacs i detallar-li bé la pauta de tractament concreta (quantitat a aplicar en cada lesió, forma d'aplicació, nombre d'aplicacions al dia, durada del tractament), fins i tot per escrit
- No utilitzar corticoides en acné ni rosàcia
- No suspendre'ls de cop (efecte rebot)

Referències bibliogràfiques

- Boletín de Información Farmacoterapéutica de Navarra.Volumen 9, nº 2, Julio 2001.
- «Dermatologia» Boglioni et al. Darrera edició. Capítol 26. Lee T. Nesbitt Jr.
- http://www.osakidetza.euskadi.net/r85gkgnrl00/es/contenidos/informacion/cevime_infac/es_cevime/adjuntos/INFAC_v19_n3.pdf
- www.vademecum.es
- www.nomenclator.org

Grup de Dermatologia de la CAMFiC

dermato@camfic.org

